

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoSr/1/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8316209352
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 04. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8316209352.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana v spore žalobkyne: L. D., K.. XX. X. XXXX, Z. K. J. Č.. XX, Z. K. J., právne zastúpená JUDr. Matúšom Fabianom, advokátom, so sídlom Nám. Sv. Egídia 93, Poprad, IČO: 42 421 161 proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 6Csr/2/2016-56 zo dňa 06.06.2017 takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok.

II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol: „Súd z r u š u j e rozhodcovský rozsudok sp. zn. W. XXXXX/XX z 9.6.2016, vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri Asociácii pre arbitráž, so sídlom Vansovej 2, Bratislava, zriadený záujmovým združením právnických osôb Asociácia pre arbitráž.

P r i z n á v a žalobkyni právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 45 ods. 1 písm. i) a j), § 46 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b) a d), § 9 ods. 1 a 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 6, § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 3, § 4 ods. 6 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

3. V rozhodnutí uviedol, že žalobkyňa podala dňa 5. 10. 2016 na súd žalobu, ktorou žiadala zrušiť rozhodcovský rozsudok sp. zn. W. XXXXX/XX zo dňa 9. 6. 2016 vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri Asociácii pre arbitráž, so sídlom Vansovej 2, Bratislava, zriadený záujmovým združením právnických osôb Asociácia pre arbitráž, so sídlom Rusovská cesta 15, Bratislava, IČO: 45744971, ktorým I. D. ako žalovanej v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní bola uložená povinnosť zaplatiť spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35807598 ako žalobcovi sumu 15 eur, úrok 47,62 eur, úrok z omeškania 1,45 eur, poplatok 117,70 eur, úrok vo výške 39,15% ročne zo sumy 15 eur od 19. 11. 2015 do zaplatenia, úrok z omeškania 5% ročne zo sumy 15 eur od 19. 11. 2015 do zaplatenia, zmluvnú pokutu 33 eur, poplatok za upomienku 10 eur a trovy rozhodcovského konania 88,20 eur v mesačných splátkach vo výške 50 eur.

4. Medzi žalobkyňou ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom bola dňa 24. 1. 2014 uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 200 eur s dátumom splatnosti 20. 1. 2015. V zmluve výška mesačnej splátky uvedená nebola. Zmluva obsahuje

údaj o RPMN vo výške 98%. Výška úrokovej sadzby úveru bola 39,15% ročne, čo predstavovalo sumu 78,30 eur. Ďalej je v tej zmluve uvedené, že žalobkyňa je povinná zaplatiť administratívny poplatok v sume 117,70 eur. Na základe toho bola žalobkyňa povinná v rámci zmluvy o spotrebiteľskom úvere splatiť žalovanému sumu 396 eur (poskytnutá suma 200 eur + úrok 78,30 eur + administratívny poplatok 117,70 eur).

5. Dňa 24. 1. 2014 bola medzi zmluvnými stranami podpísaná Dohoda o plnení v splátkach k Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, v zmysle ktorej sa mení zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa 24. 1. 2014 mení tak, že dlžníčka sa zaväzuje uhradiť veriteľovi sumu 396 eur v 12pravidelných mesačných splátkach po 33 eur vždy k 20. Kalendárnemu dňu v mesiaci, počnúc dňom 20. 2. 2014 pri RPMN 309,86% a priemernej RPMN 50,91%.

6. Splátkový kalendár zo dňa 24. 1. 2014 obsahuje všeobecný údaj o výške každej splátky 33 eur a údaje o poradí splátky a dátume splátky.

7. Medzi stranami sporu spolu s úverovou zmluva bola uzatvorená aj rozhodcovská zmluva zo dňa 24. 1. 2014, z ktorej v článku II. písm. a) vyplýva, že všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX, uzatvorenej dňa 24. 1. 2014 vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnení zmeniek budú riešené pred Stálym rozhodcovským súdom, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na Stálom rozhodcovskom súde alebo pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca strana podá žalobu na súde.

8. V danom prípade je nesporné, a to vzhľadom na povahu účastníkov tejto zmluvy, že predmetný zmluvný vzťah je vzťahom spotrebiteľským.

9. V zmluve o úvere je uvedená RPMN vo výške 98% a v dohode o plnení v splátkach k zmluve o úvere uzatvorenej v ten istý deň, je uvedená RPMN 309,86%. Zmluva o úvere v spojení s dohodou o plnení v splátkach k zmluve o úvere, obsahujú údaj o RPMN, ale tento údaj je rozdielny a z uvedeného nie je zrejmé, ktorý z údajov o RPMN platí, či 98% alebo 309,86%. Preto vzhľadom k rozdielnosti výšky RPMN možno konštatovať zmätočnosť v tejto časti, t.j. ako keby údaj o RPMN v zmluve uvedený ani nebol v súlade s ustanovením §9 ods. 2 písmeno j) Zákona o spotrebiteľských úveroch. A keďže ide o obligatórnu náležitosť zmluvy, jej absencia má za následok, že poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúčelný a bez poplatkov (§11 ods. 1 písm. b), d) Zákona o spotrebiteľských úveroch).

10. Zmluva o úvere neobsahuje údaj požadovaný zákonom o spotrebiteľských úveroch tak, ako to je vyššie uvedené podľa § 9 ods. 2 písm. k) a to údaj o termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. V zmluve je uvedený iba celkový počet splátok a výška každej mesačnej splátky, bez rozlíšenia z čoho takáto splátka pozostáva, bez rozlíšenia istiny, riadnych úrokov, poplatkov a iných súm a ich termínov. Takéto znenie zmluvy je pre bežného spotrebiteľa nejasné, neurčité a nie je ani v súlade s uvedeným zákonným ustanovením a s cieľom tejto právnej úpravy.

11. Priemerná hodnota RPMN aj RPMN značne prevyšuje priemerné úrokové miery bánk zistené z internetovej stránky Národnej banky Slovenska, pričom v zmysle § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka odplata nesmie podstatne presahovať odplatu obvykle požadovanú bankami za spotrebné úvery. Vzhľadom na vyššie uvedené súd považoval dohodnutú odplatu za dohodu v rozpore s dobrými mravmi, a teda v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka za neplatnú resp. za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

12. Sporný úver bol žalobkyni poskytnutý pri ročnej úrokovej sadzbe 39,15% + administratívny poplatok 117,70 eur. Podľa priemerných úrokových mier z úverov obchodných bánk v percentách vypočítaných podľa Nariadenia (EC) No63/2002 ECD, priemerná úroková miera z úverov do 1 oka v čase uzavretia zmluvy o úvere bola v hodnote 6,92 ročne. dojednanie v zmluve úvere o takto vysokej odmene za poskytnutý úver považuje súd pre rozpor s dobrými mravmi za neplatné, pretože dohodnutá odmena je zjavne vyššia ako bola priemerná úroková sadzba poskytovaná obchodnými bankami v uvedenom období. Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 a ustanovenia §39 Občianskeho zákonníka sa jedná v tejto časti o neplatný právny úkon a ide o absolútne neplatnosť na ktorú súd prihliada ex offio. Preto súd je toho názoru, že žalovanému nepatrí úrok z úveru a administratívny poplatok 117,70 eur aj z tohto dôvodu.

13. Podľa bodu 7 Všeobecných podmienok, ktoré majú tvoriť neoddeliteľnú súčasť úverovej zmluvy, rozhodcovský rozsudok zaviazal žalobkyňu na zaplatenie poplatku za upomienku 10 eur a zmluvnej pokuty 33 eur.

14. Všeobecné zmluvné podmienky nie sú aktom, ktoré by zaväzovali žalobkyňu s tým, že tieto nie sú ani podpísané (§ 40 ods. 1, 3 OZ; porov. 2Cdo 245/2010), navyše bez platnej inkorporačnej doložky (uvedená drobným písmom v dolnej časti zmluvy).

15. Celá zmluva o úvere, dohoda o splátkach, ako aj zmluvné dojednania, sú na žalovaným predpísaných a predpripravených formulároch - tlačivách, ktoré spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť, sú vopred pripravené, s drobnými písmenami a po dopísaní údajov, resp. konkrétnych čísiel sa podpisujú bez možnosti zmeny zmluvných dojednaní zo strany spotrebiteľa. Zmluvné dojednania s drobnými písmenkami pritom ani nie sú podpísané účastníkmi, hoci napríklad na dojednanie o zmluvnej pokute sa vyžaduje písomná forma a dohoda oboch strán.

16. V danej veci súd mal za preukázané, že sporným rozhodcovským rozsudkom bola žalobkyňa zaviazaná na plnenie, ktoré je svojou povahou právom nedovolené a odporuje dobrým mravom, teda v spornom rozhodcovskom rozsudku rozhodcovský súd rozhodol v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa a toto porušenie malo vplyv na výsledok sporu (§45 ods. 1 písm. i) a j) Zák. č. 335/2014 Z.z.). Preto súd sporný rozhodcovský rozsudok zrušil.

17. O trovách konania rozhodol podľa § 255 CSP.

18. Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Namietal, že RPMN je stanovená v zmluve o spotrebiteľskom úvere vo výške 98 %. RPMN je uvedená správne a vypočítaná v zmysle platných právnych predpisov. Výška RPMN je tiež uvedená v dokumente Štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere, s ktorým bol klient oboznámený pred poskytnutím úveru. V zmluve zo dňa 24.01.2014 je odplata vo výške 117 Eur, čo predstavuje RPMN vo výške 98 %. Výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a poplatkov je jasne uvedená priamo v zmluve. Dižník v ten istý deň ako bola uzatvorená zmluva požiadal žalobca o možnosť využitia splátkového kalendára - Dohody o plnení v splátkach. Spotrebiteľ sa zaviazal uhradiť celkovú čiastku v 12 pravidelných mesačných splátkach. Zákon v čase uzatvorenia zmluvy o úvere nestanovil maximálne možnú prípustnú výšku odplaty. Regulácia odplaty sa riadi ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka. Každá splátka bola prednostne započítavaná na istinu. Žalobca bol pri podpise zmluvy upovedomený o rozdielnej, nie však nesprávnej výške RPMN. Dižníkovi bol jasne vysvetlený rozdiel medzi RPMN v prípade, ak požiada o uplatnenie splátkového kalendára. Zmluva obsahuje všetky obligatórne náležitosti vyžadované zákonom. Úrok nie je odplatou pri poskytnutí peňažných prostriedkov, ale je odplatou, ktorá sa platí pri užívaní alebo v súvislosti s vrátením peňažných prostriedkov. Zákonodarca poplatok za spracovanie zmluvy pripúšťa. Poplatok za poskytnutie úveru nie je neprimerane vysoký. Žalobca v čase uzatvorenia zmluvy jeho výšku nenamietal. Žalobca mal možnosť od zmluvy odstúpiť. Žalovaný na podporu svojich argumentov poukázal na rozhodnutie SD EÚ vo veci C-42/15. Predmetom prieskumu nemôže byť dojednanie o cene. V danom prípade nedošlo k porušeniu zásady rovnosti účastníkov v zmysle § 17 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. Vzhľadom na platnosť rozhodcovskej zmluvy, právomoc rozhodcovského súdu nie je možné mať pochybnosti o legitímnosti vydaného rozhodcovského rozsudku.

19. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

20. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 03.10.2017 zotrval na argumentoch prezentovaných v odvolaní.

21. Žalobkyňa vo vyjadrení zo dňa 18.12.2017 zotrvala na argumentoch prezentovaných v konaní.

22. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 470 ods. 1 a 2 CSP, bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

23. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobkyňa a žalovaný uzavreli dňa 24.01.2014 zmluvu o úvere, na základe ktorej poskytol žalovaný žalobkyňi úver vo výške 200,- Eur, ktorý sa zaviazala

splatiť spolu s úrokom v sume 78,30,- Eur a administratívnym poplatkom vo výške 117,70,- Eur, teda celkovo 396- Eur, a to jednou splátkou. Túto sumu mala zaplatiť do 20.01.2015. Hodnota RPMN bola v tejto zmluve uvedená vo výške 98 %, úrok vo výške 39,15 % ročne z poskytnutého úveru, čo predstavuje 78,30,- Eur. V ten istý deň bola podpísaná dohoda o plnení v splátkach, kde však bolo uvedené, že celkovú čiastku vo výške 396,- Eur je dlžník povinný splatiť v 12 mesačných splátkach po 33,- Eur, pričom RPMN bola už uvedená vo výške 309,86 %.

24. Zmyslom zákonnej úpravy o spotrebiteľských úveroch je ochrana záujmov spotrebiteľa. Jednou z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 ods. 2 písm. j) Zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, je ročná percentuálna miera nákladov (RPMN), absencia ktorej náležitosti má za následok, že tento úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. RPMN predstavuje údaj dôležitý pre vyjadrenie celkových nákladov na úver a spotrebiteľom pomáha tento údaj spoznať, aké všetky náklady budú spojené so spotrebiteľským úverom. Tým, že celkové náklady sú vyjadrené v percentuálnych bodoch, zjednodušuje sa tým spotrebiteľovi porovnanie obdobných produktov na finančnom trhu a tak aj výber úveru, pre toho - konkrétneho spotrebiteľa najvýhodnejšieho.

25. Odvolací súd považuje uzavretie osobitnej dohody o splátkach úveru za obchádzanie zákona č. 129/2010 Z.z. s cieľom vyhnúť sa kontrole neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve. Žalovaný v zmluve o spotrebiteľskom úvere z 24.01.2014 uviedol výšku ročnej percentuálnej miery nákladov 98 %, ale v dohode o plnení splátkach z toho istého dňa, ktorá mení zmluvu o spotrebiteľskom úvere v spôsobe splatenia, je už výška ročnej percentuálnej miery nákladov určená na 309,86 %. Počet a výška splátok má vplyv na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov. Takéto konanie žalovaného vyhodnotila Národná banka Slovenska vykonávajúca dohľad nad subjektmi finančného trhu v oblasti bankovníctva ako nekalú obchodnú praktiku a rozhodnutím o predbežnom opatrení zo 07.06.2016 sp. zn.F-XXX/XXXX bola spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., uložená povinnosť zdržať sa používania nekalej obchodnej praktiky spočívajúcej v tom, že so spotrebiteľom je súčasne, alebo v bezprostrednej časovej následnosti uzatváraná zmluva o spotrebiteľskom úvere splatnom jednorázovo a dohoda o splátkach toho istého úveru. Odvolací súd má za to, že spôsob, akým žalovaný uzavrel so žalobkyňou zmluvu o spotrebiteľskom úvere a dohodu o plnení v splátkach je klamlivou obchodnou praktikou v zmysle ustanovenia § 8 ods. 3, 4 Zák. č.250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, keď nejasným, nezrozumiteľným, viacvýznamovým a nevhodným spôsobom poskytol žalobkyni ako spotrebiteľke informáciu o RPMN.

26. Nesprávne, zavádzajúce uvedenie údajov o RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere má rovnaké následky ako keby v zmluve tento údaj nebol uvedený vôbec. Uvedenie nesprávneho údajov RPMN je bezo sporu klamaním spotrebiteľa, a preto nie je možné priznať takejto praktike miernejšie dôsledky ako tie, ktoré predpokladá § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z.. Povinnosťou žalovaného vystupujúceho v postavení dodávateľa bolo postupovať voči spotrebiteľovi s odbornou starostlivosťou, a teda uviesť údaj o RPMN zodpovedajúci skutočnosti už v samotnej zmluve o úvere (teda zohľadňujúci všetky náklady s poskytnutím tohto úveru spojené a zohľadňujúci plnenie dlhu v splátkach), keďže dodávateľ je v porovnaní so spotrebiteľom profesionálom so skúsenosťami a výrazne lepšími poznatkami v oblasti, v rámci ktorej vyvíja podnikateľskú činnosť. Zákon č. 129/2010 Z.z. ustanovil osobitné náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy tak, aby za účelom odstránenia tejto faktickej nerovnováhy medzi dodávateľom a spotrebiteľom bol spotrebiteľ účinným spôsobom informovaný o podmienkach spotrebiteľského úveru a vedel čo najlepšie posúdiť všetky právne dôsledky vyplývajúce pre neho z uzatvorenej úverovej zmluvy. Bez toho, aby boli v zmluve uvedené objektívne údaje umožňujúce spotrebiteľovi orientovať sa medzi úvermi poskytovanými rôznymi dodávateľmi a posudzovať výhodnosť podmienok, za akých má byť spotrebiteľovi úver poskytnutý, nedochádza k naplneniu cieľa zákona o spotrebiteľských úveroch. S ohľadom na ust. § 11 je preto opodstatnené vyhodnotiť úver poskytnutý žalobkyni ako bezúročný a bez poplatkov.

27. Vzhľadom na skutočnosť, že pre záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru je v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z. postačujúca absencia čo i len jednej z tam uvedených obligatórnych náležitostí, odvolací súd sa osobitne nevyjadroval k odvolacej námietke týkajúcej sa existencie obligatórnej náležitosti zmluvy v zmysle § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z.

28. Zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa 24.01.2014 predstavuje formulárovú zmluvu, ktorej obsah žalobkyňa ovplyvniť nemohla. Z uvedeného dôvodu zmluvné dojednanie podliehajú prieskumu v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

29. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znak neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. Za neprijateľnú považuje odvolací súd aj zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch).

30. V zmysle zmluvy sa žalobkyňa zaviazala zaplatiť úrok vo výške 39,15 % ročne a administratívny poplatok vo výške 117,70 Eur. Dojednanie o administratívnom poplatku je vágnym ustanovením, ktoré vôbec nešpecifikuje, o aké konkrétne administratívne činnosti ide a takto neúmerne vysoký poplatok bez bližšej špecifikácie jeho výšky a účelnosti je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka). Žalobkyňa ako spotrebiteľka nebola s jeho podstatou oboznámená, poplatok nie je náležite špecifikovaný a viaže sa na bližšie neurčené náklady na vypracovanie a uzavretie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Podstatou administratívneho poplatku je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Poplatok vo výške presahujúcej polovicu sumy poskytnutého úveru nemôže ani pri najlepšej vôli predstavovať výdavky spojené s administratívnou činnosťou.

31. Odvolací súd konštatuje, že je za hranicou rozumného úsudku, aby administratívny poplatok presahujúci 50 % sumy poskytnutého úveru (200 Eur) sledoval reálne výdavky spojené s poskytnutím úveru. Vzhľadom na vyššie uvedené, za stavu, kedy bol spotrebiteľ v zmysle zmluvy povinný zaplatiť veriteľovi okrem úroku aj administratívny poplatok vo výške 117,70 Eur, je dôvodné dospieť k záveru, že tento administratívny poplatok v skutočnosti predstavuje odplatu za poskytnutie úveru, jeho podstata a účel je rovnaký ako je to pri úroku.

32. Doterajšia judikatúra súdov nespochybnila, že neprimeraná odplata za úver je v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. Cena plnenia tak teda nie je vyňatá zo súdnej kontroly, pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti a ani kontroly podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

33. Sadzba odplaty za úver vo výške takmer 100 % ročne (úrok vo výške 39,15 % ročne + poplatok vo výške 117 Eur) je úplne drastická a nemá žiadne opodstatnenie v demokratickej spoločnosti. Súd sa značne kriticky vyjadril už aj k nižším sadzbám (5Cdo 26/2011 (48%), 1MCdo 1/09 (60%), Krajský súd v Prešove vo veci 3Co 67/2008 (25%). Nemecký BGH v rozsudku z 13. 3. 1990 AZ XI ZR 252/89 vyhlásil úver s rozdielom o 12% percentuálnych bodov oproti priemeru na trhu pre obdobný úver za nemravný a žalobu zamietol pre rozpor plnenia s dobrými mravmi (civilnoprávna úžera). Švajčiarsky spolkový súd znížil v roku 1967 rozhodnutím z 1. 4. 1967 úrokovú sadzbu v prípadoch úverov pre spotrebiteľov z 26% na 18% a sadzbu 26% vyhlásil za odporujúcu dobrým mravom.

34. V predmetnom prípade odplata za úver takmer 15 násobne prevyšuje obvyklú mieru úrokových sadzieb za porovnateľné úvery v čase uzavretia zmluvy o úvere. Táto okolnosť spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka a za týchto okolností je potrebné hodnotiť dohodu o výške odplaty (úrok + poplatok) ako neprijateľnú a absolútne neplatnú.

35. Pokiaľ ide o dojednanie o zmluvnej pokute a poplatku za upomienky, k tomuto odvolací súd uvádza, že samotná zmluva o úvere zo dňa 24.01.2014 neupravuje konkrétne aké sankcie by bol a za akých podmienok žalovaný povinný platiť, táto len odkazuje na VPPÚ. VPPÚ neboli individuálne dojednané medzi stranami sporu. VPPÚ obsahujú podmienky, ktoré vypracoval a presadzuje žalovaný. Keďže ide o tzv. firemné podmienky, v prípade uzatvárania zmlúv so spotrebiteľom, tieto musia byť so spotrebiteľom individuálne dojednané, čo predpokladá aj ustanovenie § 53 ods. 2 OZ. Teda ide o také podmienky, s ktorými sa mal možnosť spotrebiteľ oboznámiť pred podpisom zmluvy a mohol ovplyvniť ich obsah.

V zmysle § 53 ods. 3 OZ, ak dodávateľ (v danom prípade žalovaný) nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. VPPÚ, na ktoré zmluva odkazuje nemožno považovať za individuálne dojednané. Individuálnosť ich dojednaní nie je daná ani tým, že na VPPÚ zmluva odkazuje. Nakoniec, neindividuálnosť dojednaní VPPÚ vyplýva aj z toho, že neboli nikým podpísané ani odátumované.

36. Osobitne vo vzťahu k dojednaniu o zmluvnej pokute vo VPPÚ odvolací konštatuje, že považuje za neakceptovateľné uvádzať tak podstatné dojednanie akým je sankcia za porušenie povinností - zmluvnú pokutu vo všeobecných obchodných podmienkach. V tomto smere upriamuje pozornosť na nález Ústavného súdu Českej republiky z 11. novembra 2013, sp. zn. I.ÚS 3512/2011), v zmysle ktorého: „Je treba zdôrazniť, že obchodní podmienky ve spotřebitelských smlouvách na rozdíl třeba od obchodních smluv mají sloužit především k tomu, aby nebylo nezbytné do každé smlouvy přepisovat ujednání technického a vysvětlujícího charakteru. Naopak nesmějí sloužit k tomu, aby do nich v často nepřehledné, složitě formulované a malým písmem psané formě skryl dodavatel ujednání, která jsou pro spotřebitele nevýhodná a o kterých předpokládá, že pozornosti spotřebitele nejspíše uniknou (například rozhodčí doložka nebo ujednání o smluvní pokutě). Pokud tak i přesto dodavatel učiní, nepočíná si v právním vztahu poctivě a takovému jednání nelze přiznat právní ochranu.“

37. Náklady za upomienky, spracovanie urgencie nemôžu mať sankčný charakter, v opačnom prípade by totiž mali povahu tzv. skrytej zmluvnej pokuty, čo je vo vzťahu k spotrebiteľovi nečestné, netransparentné. Podstatou týchto poplatkov je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Je za hranicou rozumného úsudku, aby náklady vo výške 10 Eur sledovali výdavky spojené so spracovaním urgencie, vyhotovením a zaslaním upomienky. Poplatok za urgenciu, upomienku nemožno chápať ani ako poplatok za službu, plnenie, ktoré je poskytované spotrebiteľovi (porovn. rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9Co/350/2012 zo dňa 22.05.2014). Dojednaná výška „nákladov“ predstavuje sankciu za nesplnenie dlhu, ide o neprimerane vysoké plnenie a žalovaný sa prostredníctvom takéhoto zmluvného dojednaní snaží obísť prípadnú požiadavku presne vyčíslieť náklady na vymáhanie pohľadávky. Klauzula sa tiež dostáva do rozporu s § 54 ods. 1 v spojení s § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktoré neumožňujú priznať vyššie náklady na uplatnenie pohľadávky ako náklady skutočne vynaložené.

38. Vzhľadom na neplatnosť dojednaní o zmluvnej pokute a poplatku za upomienku (§ 53 ods. 1 a 5, § 39 Občianskeho zákonníka) žalovanému nárok na ich zaplatenie nevznikol.

39. S ohľadom na vyššie uvedené je nepochybné, že rozhodcovský súd rozsudkom sp. zn. W. z 9.6.2016 rozhodol v rozpore s ustanoveniami všeobecných záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa, čo malo vplyv na výsledok sporu (zaviazanie spotrebiteľa na plnenia, na ktoré veriteľ nárok v zmysle právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa nemá). Za tohto stavu je preto daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle § 45 ods. 1 písm. i) a j) zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

40. Pre úplnosť odvolací súd ďalej uvádza, že podľa dojednanej rozhodcovskej zmluvy, ktorá bola medzi stranami sporu uzatvorená v rovnaký deň ako zmluva o úvere (24.01.2014 - č.l.41) sa všetky spory zo zmluvy o úvere mohli riešiť buď pred rozhodcovským súdom alebo pred všeobecným súdom. Podanie žaloby na všeobecnom súde malo síce povahu rozvázovacej podmienky vo vzťahu k rozhodcovskej zmluve, avšak toto dojednanie neplatilo, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd.

41. S prihliadnutím na uvedené, ak spor vyvolal dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde, spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musel podrobiť. Podanie žaloby na rozhodcovskom súde má totiž rovnaké účinky, ako keby bola žaloba podaná na súde, pričom po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde.

42. Odvolací súd v danej veci nevzhladol dôvod na odklon od spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia KS v Prešove z 27.9.2010, podľa ktorého: „Zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve uzavretej po 31. 12. 2007 alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom

konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak sice spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Súdu nič nebráni postupovať obdobne aj za stavu, že zmluva bola uzavretá pred 1. januárom 2008“.

43. Z pohľadu spotrebiteľa je rovnocenné či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula alebo dodávateľ svojím konaním podaním žaloby na rozhodcovskom súde. Vo vzťahu k posúdeniu zmluvnej podmienky ako neprijateľnej nie je rozhodujúce, či dochádza aj k uplatneniu práv vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky, posudzuje sa, či zmluvná podmienka je z objektívneho hľadiska spôsobilá negatívne zasiahnuť do práv spotrebiteľa. Na základe predmetnej rozhodcovskej zmluvy môže nastať situácia, kedy by bol spotrebiteľ nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu v dôsledku podania žaloby dodávateľom na rozhodcovský súd. Bez pochybí možno konštatovať, že obmedzenie možnosti spotrebiteľa brániť si svoje práva pred nezávislým, všeobecným súdom spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ide o podmienku, ktorú odvolací súd s poukazom na ust. § 53 ods. 1 OZ považuje za neprijateľnú, čo v zmysle § 53 ods. 5 OZ spôsobuje jej neplatnosť.

44. Rozhodcovská zmluva, hoci uzatvorená na samostatnom tlačive, má charakter štandardnej zmluvnej podmienky používanej žalovaným pri uzatváraní zmlúv o úvere so spotrebiteľmi. Je preto právne bezvýznamné, či riešenie sporu rozhodcovským súdom vyplýva z rozhodcovskej doložky k zmluve alebo z osobitnej zmluvy. Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Rozhodcovská zmluva bola uzatvorená na predtlačenom formulári v čase uzatvorenia zmluvy o úvere.

45. Rozhodcovská zmluva v predmetnej veci predstavuje notoricky používanú formu rozhodcovskej zmluvy, ide o rutinný postup zo strany dodávateľa. Takýmto postupom pri podpise hlavného kontraktu (ktorý je však výsledkom individuálneho dojednanja, lebo vzniká na základe požiadavky spotrebiteľa) už bez aktivity a záujmu spotrebiteľa, jednostranne vnucuje spotrebiteľovi ďalší zmluvný vzťah, ktorý bez vôle spotrebiteľa a jeho znalosti podstaty veci, zabezpečuje výlučne dodávateľovi ochranu jeho pohľadávok zo zmluvy o úvere. Navyše k tomu má byť „dohodnutá“ právomoc rozhodcovských orgánov, ktoré dodávateľ sám vopred určil v predloženej rozhodcovskej zmluve, opäť bez aktivity spotrebiteľa. Technická samostatnosť listiny - zmluvy o úvere a rozhodcovskej zmluvy v tomto prípade neznamená individuálnosť jej dojednanja. Podpis spotrebiteľa na nej neverifikuje jej individuálne dojednanie v tom zmysle, v akom to zakotvuje § 53 ods. 2 OZ. Je evidentné, že spotrebiteľ pristúpil na dodávateľom vopred pripravené, vzájomne nevyjednané a ním neovplyvnené podmienky.

46. Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže (predmet rozhodcovskej zmluvy) a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení technika predkladania - inkorporovanie doložky do všeobecných zmluvných podmienok versus vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste (hárku) papiera. (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Co/2/2014).

47. Za stavu, že medzi stranami sporu nebola platne dojednaná rozhodcovská zmluva, je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku aj podľa ust. § 45 ods. 1 písm. e) zákona č. 335/2014 Z.z..

48. Podľa § 47 ods. 1 zákona č. 355/2014 Z.z. ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodu neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy, nemožnosti riešiť predmet sporu v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní alebo z dôvodu, že sa rozhodol spor, ktorý spotrebiteľská rozhodcovská zmluva nepredvídala, pokračuje súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia na návrh niektorého z účastníkov spotrebiteľského rozhodcovského konania v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

49. Správnemu výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania.

50. Za daného stavu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

51. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bola v plnom rozsahu úspešná žalobkyňa, preto jej odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči neúspešnému žalovanému. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

52. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).